

УДК 346.16

DOI: 10.36550/2522-9230-2023-15-306-310

Попович Тетяна Григорівна,
учений секретар, кандидат юридичних наук,
старший дослідник Науково-дослідного інституту
приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України
e-mail: tgpvip@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-2292-4530>

КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ: НАУКОВО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ НОВЕЛ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ЗАКОНОПРОЄКТУ 5593-Д

Багаторічний шлях України до ринкової економіки потребує розвитку законодавства України з метою наближення до міжнародних стандартів корпоративного управління юридичних осіб щодо спрощення та модернізації процесів фінансового планування, розширення повноважень наглядових рад, врегулювання проблемних питань управління. На сьогодні законодавство України, звичайно, потребує приведення у відповідність до Керівних принципів корпоративного управління ОЕСР, що покращить управління державними компаніями з одночасним підвищенням прозорості їх діяльності.

З'ясовано, що у Верховній Раді України зареєстровано проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення корпоративного управління юридичних осіб, акціонером (засновником, учасником) яких є держава», аналіз якого пропонується у статті.

Виявлено, що у проєкті пропонується: розширити повноваження наглядових рад щодо затвердження стратегічних планів розвитку та річних фінансових та інвестиційних планів, забезпечувати проведення щорічних незалежних аудиторських перевірок фінансової звітності; оплати праці і винагороди керівникам державних підприємств; призначення та звільнення з посад керівників господарських структур тощо; передбачити передачу відповідальності за затвердження фінансових планів наглядовим радам для всіх без винятку державних компаній, в яких передбачено створення наглядової ради; призначення та звільнення керівника державних компаній віднести до виключної компетенції наглядової ради. Передбачається, що Кабінет Міністрів України погоджуватиме рішення наглядової ради про призначення та звільнення з посад керівників щодо державних господарських об'єднань, підприємств, господарських товариств, функції з управління якими він здійснює. Пропонується оновлення положень про дивіденди, що мають затверджуватися суб'єктом управління на підставі пропозиції наглядової ради, наданої на основі державної дивідендної політики, а також щодо винагород наглядової ради та виконавчого органу, винагороди керівників державних компаній.

Визначено, що фідучіарність – це добре, але чи принесе вона бажані результати при прийнятті закону? Сумнівню. У проєкті фактично пропонується трирівнева класифікація режиму майна: вільний обіг: усе, що коштує до 10 % вартості активів; середній обіг: усе, що коштує від 10 до 25 % вартості активів; суворий обіг: усе, що коштує від 25 % вартості активів. Усі рівні виключають контроль Фонду державного майна за цим майном. Ліквідовуючи один із базових (амортизаційний) фонд ми маємо розуміти, що підприємство йтиме двома шляхами: ліквідація або дотація. Проєкт закону передбачає не розвиток підприємств, а їх знищення. Сумнівним є також скасування прямої норми про відповідальність посадових осіб.

Ключові слова: корпоративне право, корпоративне управління, регулювання, державне підприємство, господарське товариство, акціонерне товариство, посадові особи.

Popovych T. CORPORATE MANAGEMENT: SCIENTIFIC AND LEGAL ANALYSIS OF THE AMENDMENT OF THE EUROPEAN INTEGRATION DRAFT 5593-D

Ukraine's long-term path to a market economy requires the development of Ukrainian legislation in order to approach international standards of corporate governance of legal entities in terms of simplifying and modernizing financial planning processes, expanding the powers of supervisory boards, and resolving problematic management issues. Today, the legislation of Ukraine, of course, needs to be brought into line with the OECD Corporate Governance Guidelines, which will improve the management of state-owned companies while simultaneously increasing the transparency of their activities.

It was found out that the draft Law of Ukraine "On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine on Improving the Corporate Governance of Legal Entities whose Shareholder (Founder, Participant) is the State" has been registered in the Verkhovna Rada of Ukraine, the analysis of which is offered in the article.

It was revealed that the project offers: to expand the powers of supervisory boards to approve strategic development plans and annual financial and investment plans, to ensure annual independent audits of financial statements; wages and salaries for managers of state-owned enterprises; appointment and dismissal of heads of economic structures, etc.; provide for the transfer of responsibility for approving financial plans to supervisory boards for all state-owned companies, without exception, in which the creation of a supervisory board is foreseen; the appointment and dismissal of the head of state-owned companies shall be attributed to the exclusive competence of the supervisory board. It is assumed that the Cabinet of Ministers of Ukraine will approve the decisions of the supervisory board on the appointment and dismissal of managers in relation to state economic associations, enterprises, economic societies, the management functions of which it performs. It is proposed to update the provisions on dividends, which must be approved by the management entity based on the proposal of the supervisory board, provided on the basis of the state dividend policy, as well as on the remuneration of the supervisory board and the executive body, remuneration of the heads of state-owned companies.

It was determined that fiduciary is a good thing, but will it bring the desired results when the law is adopted? Doubtful.

The project actually proposes a three-level classification of the property regime: free circulation: everything worth up to 10% of the value of assets; average turnover: everything worth from 10 to 25% of the value of assets; strict turnover: anything worth 25% or more of the asset value. All levels exclude State Property Fund control over this property. When liquidating one of the basic (depreciation) funds, we must understand that the enterprise will go in two ways: liquidation or subsidy. The draft law does not envisage the development of enterprises, but their destruction. The cancellation of the direct rule on the responsibility of officials is also doubtful.

Key words: corporate law, corporate management, regulation, state enterprise, Business Company, joint-stock company, officials.

Постановка проблеми. Перехід України від планової економіки до ринкової, роздержавлення переважної більшості підприємств та швидке створення корпоративних підприємств потребували принципів корпоративного управління, які на позадержавному рівні були вперше прийняті на початку XXI сторіччя.

Багаторічна практика розвинутих економік свідчить, що належне корпоративне управління забезпечує повну реалізацію прав акціонерів і те, що наглядова рада товариства належним чином забезпечує реалізацію законних прав власників.

Коли йдеться про приватний сектор економіки, то дуже легко обговорювати питання про вигоди, які компанія може одержати від упровадження практики належного корпоративного управління: ефективне використання ресурсів компанії буде безпосередньо зв'язане з покращанням роботи компанії та збільшенням вартості компанії; збільшення можливостей компанії ефективно конкурувати на ринку своєї продукції; збільшення привабливості для внутрішніх та іноземних інвесторів, що приводить до зниження вартості капіталу.

На відміну від приватного сектора державний сектор має багато застережень та перепон, зумовлених, переважно, безпековими ризиками. Реалізація ж державою прав власника потребує ретельного законодавчого забезпечення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Останнім часом правові проблеми управління в окремих видах корпоративних утворень розглядалися, зокрема, у докторській дисертації Бориса Шуби (2014) та кандидатській дисертації Андрія Мягкого (2017).

Борис Шуба досліджував теоретико-правові засади удосконалення господарського управління корпоративними відносинами. Зокрема: економічний зміст управління корпоративними відносинами; корпоративні відносини й управління ними в Україні та зарубіжжі; моделі господарського управління корпоративними відносинами; удосконалення понятійного апарату господарського управління корпоративними відносинами; системний підхід до вдосконалення господарського управління корпоративними відносинами; правові засади вдосконалення господарського управління корпоративними відносинами; господарсько-правову відповідальність учасників корпоративних відносин, а також майнову відповідальність учасників товариства перед кредиторами [1].

Більш пізня праця Андрія Мягкого теж відображала питання вдосконалення господарського управління корпоративними відносинами та була комплексним дослідженням правового забезпечення корпоративного управління в Україні. Зокрема щодо: поняття корпоративного управління, а також його співвідношення з поняттям корпоративного контролю; історичних аспектів становлення та розвитку вказаного інституту з виділенням етапів становлення вітчизняного законодавства у досліджуваній проблематиці. Великий акцент був зроблений на зарубіжному законодавстві з корпоративного управління та обґрунтовано на його основі конкретні напрями удосконалення вітчизняної правової бази. Не обійшов він питання особливостей порядку створення окремих органів корпорації, де було сформульовано питання виключної компетенції кожного з них. Автором було визначено поняття контролю у корпоративному секторі з обґрунтуванням відповідних законодавчих пропозицій та встановлено форми контролю за діяльністю виконавчого органу господарського товариства [2].

Як ми бачимо дві роботи на різних рівнях розкривали подібну тематику і вона щоразу потребувала такого дослідження. Зміни відбуваються в суспільстві, в корпораціях, в їх управлінні, а тому питання знову постало. Цього разу його вчергове намагаємося вирішити на законодавчому рівні, що в подальшому постане як нове підґрунтя для дослідників права.

Метою статті є аналіз пропозицій законотворців щодо вдосконалення корпоративного управління юридичних осіб, акціонером (засновником, учасником) яких є держава.

Виклад основного матеріалу дослідження. Україна виявила бажання приєднатися до ЄС, подала заявку на членство до Ради з метою оцінки здатності заявника відповідати Копенгагенським критеріям. Під час переговорів Комісія традиційно стежить за прогресом кандидата у застосуванні законодавства ЄС та виконанні інших своїх зобов'язань, включаючи будь-які контрольні вимоги, дає кандидату додаткові вказівки, оскільки він бере на себе обов'язки членства, а також гарантує поточним членам, що кандидат відповідає умовам для приєднання.

Для приведення у відповідність до Керівних принципів корпоративного управління ОЕСР [3] законодавства України у Верховній Раді України було зареєстровано Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення корпоративного управління юридичних осіб, акціонером (засновником, учасником) яких є держава (5593-д від 06.07.2021) [4]. Проектом Закону пропонується внести зміни до Господарського кодексу (далі – ГК) України [5], Цивільного Кодексу (далі –

ЦК) України [6], а також законів України «Про управління об'єктами державної власності» [7], «Про акціонерні товариства» [8], «Про Кабінет Міністрів України» [9], «Про забезпечення масштабної експансії експорту товарів (робіт, послуг) українського походження шляхом страхування, гарантування та здешевлення кредитування експорту» [10], «Про особливості утворення акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування» [11] та «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» [12].

Перша новація, що пропонується: фидуціарність обов'язків вищого менеджмента. Фидуціарність не є новою. Вона походить з римського права, а сучасну теорію детально описано в статті Євгена Харитонова, присвяченій теорії фидуціарних відносин усередині корпорації, яка на сьогоднішній день викликає велику кількість питань у сучасному корпоративному законодавстві держав-членів ЄС та праві ЄС [13]. Зокрема, чи потрібна конструкція фидуціарних відносин у корпорації; що є фидуціарні відносини у корпоративному праві; що входить у фидуцію; як співвідносяться добросовісність та фидуціарність; хто всередині корпорації є фидуціаром, а хто фидуціантом – відповідь на які дозволить розібратися в суті цього правового інституту та визначити його роль у корпоративному праві. Відсутність уніфікованого підходу породжує різне розуміння цього правового явища. Відмінність у розумінні фидуціарних обов'язків у корпоративному праві демонструється і в доктринальних позиціях, і в правозастосовчій практиці, і в самому законодавстві.

Лариса Рогач, суддя Великої Палати Верховного Суду, у Пілотному рішенні ВП ВС від 25.05.2021 (справа № 910/11027/18) також подає роз'яснення про фидуціарні обов'язки: 1) обов'язок дбайливого ставлення (діяти добросовісно на користь розвитку підприємства, приділяючи достатньо часу, зусиль і професійних навичок управлінню ним) та обов'язок лояльності (уникати конфлікту інтересів і діяти під час ухвалення рішень щодо діяльності підприємства лише в інтересах останнього); 2) діяти не лише в межах своїх повноважень, але й добросовісно і розумно, в найкращих інтересах товариства суд виходить з презумпції, що така посадова особа діяла в найкращих інтересах товариства; її рішення були незалежними та обґрунтованими; 3) її фидуціарні обов'язки були виконані належним чином – але ця презумпція може бути спростована позивачем [14].

Підприємництво – це ризикована діяльність. Часто власник приватного підприємства йде свідомо на необґрунтовані ризикові операції (на початку), здобуваючи максимальні бонуси (в кінці). Держава може мінімалізувати ризики, не вкладатися у ризикові операції, але отримати мінуси навіть за найсприятливіших умов, бо ринок потребує ризиків. Чи можна тоді говорити, що дбайливість менеджмента держпідприємства може додати прибутку? Можливо, так. Але це виняткові випадки.

Друге. Дуже сумнівною є пропозиція усунути Фонд державного майна України від організації продажу нерухомого майна. Є багато питань до цього Фонду, але повне усунення його від процесів обігу нерухомості держави може спричинити хаос та породити масу позовів з цих питань.

У проєкті фактично пропонується трирівнева класифікація режиму майна:

- 1) вільний обіг: усе, що коштує до 10 % вартості активів;
- 2) середній обіг: усе, що коштує від 10 до 25 % вартості активів;
- 3) суворий обіг: усе, що коштує від 25 % вартості активів.

Вільний обіг передбачає, що розпоряджатися в інший спосіб майном, що належить до основних фондів, державне комерційне підприємство має право лише у межах повноважень та у спосіб, що передбачені ГК, ЦК та іншими законами України.

Середній обіг передбачає права персоналу про продаж виключно на електронних аукціонах та за рішенням наглядової ради такого державного комерційного підприємства.

Суворий обіг передбачає відчуження за рішенням органу, до сфери управління якого належить державне комерційне підприємство.

Проєктом пропонується виключити з ГК України поняття «амортизаційний фонд». За визначенням Амортизаційний фонд (англ. sinking fund; нім. Amortisationsfonds) – цільовий фонд накопичення фінансових коштів, який утворюється за рахунок амортизаційних відрахувань і призначається для відтворення основних фондів (устаткування, машин, будівель тощо), котрі в процесі виробництва піддаються фізичному та моральному зносу, через що втрачають частину споживної вартості [15]. ДСТУ 2962-94 також передбачає такий фонд [16].

Фактично його створення передбачає, що підприємство не потребуватиме дотацій, а буде самовідновлюватися з нього. Ліквідовуючи один із базових (амортизаційний) фонд ми маємо розуміти, що підприємство йтиме двома шляхами: ліквідація або дотація. Жоден з них не передбачає розвитку.

Далі ще гірше. Для посадових осіб, що будуть керувати державними підприємствами, спрощується навіть питання відшкодування збитків. Пропонується, що ці посадові особи відповідатимуть за збитки, завдані ними господарському товариству у порядку та у випадках, *передбачених законом*. Формулювання невинне та правильне, але не несе того навантаження, що є в чинній статті 89 ГК України щодо відшкодування збитків, завданих посадовою особою господарському товариству її діями (бездіяльністю), у разі, якщо такі збитки були завдані: 1) діями, вчиненими посадовою особою з перевищенням або зловживанням службовими повноваженнями; 2) діями посадової особи, вчиненими з порушенням порядку їх попереднього погодження або іншої процедури прийняття рішень щодо вчинення подібних дій, встановленої установчими документами товариства; 3) діями посадової особи, вчиненими з дотриманням порядку їх попереднього погодження або іншої процедури прийняття рішень щодо вчинення відповідних дій,

встановленою товариством, але для отримання такого погодження та/або дотримання процедури прийняття рішень посадова особа товариства подала недостовірну інформацію; 4) бездіяльністю посадової особи у випадку, коли вона була зобов'язана вчинити певні дії відповідно до покладених на неї обов'язків; 5) іншими винними діями посадової особи.

Невиправданою та неповноцінною є заміна ч. 4 ст. 91 ЦК України «Якщо члени органу юридичної особи та інші особи, які відповідно до закону чи установчих документів виступають від імені юридичної особи, порушують свої обов'язки щодо представництва, вони несуть солідарну відповідальність за збитки, завдані ними юридичній особі» на ч. 9 ст. 92-1 «Посадові особи юридичної особи несуть відповідальність за збитки, завдані юридичній особі їхніми діями (бездіяльністю), у порядку, передбаченому законом, якщо буде доведено, що вони діяли у порушення обов'язків, передбачених цією статтею. При цьому, у колегіальному органі члени, які голосували за рішення, що призвело до завдання збитків юридичній особі, несуть солідарну відповідальність».

Проектом пропонується застосовувати солідарну відповідальність лише до відповідальних за прийняття колегіальних рішень. Особа, яка здійснюватиме представництво юридичної особи і завдасть їй збитків, мабуть притягуватиметься до матеріальної відповідальності. Швидше за все це буде механізм, заснований на нормах КзПП. Можливо, загальний механізм цивільно-правової відповідальності. Практика покаже.

Висновки. Фідуціарність – це добре, але чи принесе вона бажані результати при прийнятті закону? Сумнівно. У проєкті фактично пропонується трирівнева класифікація режиму майна: вільний обіг: усе, що коштує до 10 % вартості активів; середній обіг: усе, що коштує від 10 до 25 % вартості активів; суворий обіг: усе, що коштує від 25 % вартості активів. Усі рівні виключають контроль Фонду державного майна за цим майном. Ліквідовуючи один із базових (амортизаційний) фонд ми маємо розуміти, що підприємство йтиме двома шляхами: ліквідація або дотація. Проєкт закону передбачає не розвиток підприємств, а їх знищення. Сумнівим є також скасування прямої норми про відповідальність посадових осіб.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Шуба Б. В. Теоретико-правові засади вдосконалення господарського управління корпоративними відносинами: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.04. Київ, 2014. 32 с.
2. Мягкий А. В. Корпоративне управління за законодавством України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04. Київ, 2017. 20 с.
3. Керівні принципи ОЕСР щодо корпоративного врядування на підприємствах державної форми власності, Редакція 2015 року, OECD Publishing, Paris. 2019. URL: <https://doi.org/10.1787/9789264312906-uk>.
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення корпоративного управління юридичних осіб, акціонером (засновником, учасником) яких є держава: Проєкт Закону, реєстраційний № 5593-д від 06.07.2021. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72440.
5. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 06.11.1991 № 1798-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>
6. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004 № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
7. Про управління об'єктами державної власності: Закон України від 21 вересня 2006 року № 185-V. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/185-16/>
8. Про акціонерні товариства: Закон України від 27 липня 2022 року № 2465-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#n1985>.
9. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 року № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>.
10. Про забезпечення масштабної експансії експорту товарів (робіт, послуг) українського походження шляхом страхування, гарантування та здешевлення кредитування експорту: Закон України від 24.03.2022 № 2154-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2154-20#Text>.
11. Про особливості утворення акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування: Закон України від 23 лютого 2012 року № 4442-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4442-17#Text>.
12. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 6 лютого 2018 року № 2275-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>.
13. Харитонов Є. О. Фідуціарні обов'язки учасників корпоративних відносин в праві ЄС та законодавстві держав-членів ЄС. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 10. С. 731-734. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-10/177>.
14. Рогач Л. Деякі питання вирішення правових проблем у спорах щодо відповідальності пов'язаних з банком осіб за шкоду, завдану банку Пілотне рішення ВП ВС від 25.05.2021 справа № 910/11027/18. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/prezent_rogach_bank_spori.pdf.
15. Мала гірнича енциклопедія : у 3 т. / за ред. В. С. Білецького. Д., 2004. Т. 1: А–К. 640 с.
16. ДСТУ 2962-94. Організація промислового виробництва. Облік, аналіз та планування на промисловому підприємстві. Терміни та визначення. К.: Держстандарт України, 1995. 52 с.

REFERENCES:

1. Shuba, B.V. (2014). Teoretyko-pravovi zasady vdoskonalennia hospodarskoho upravlinnia korporatyvnymy vidnosynamy. [Theoretical and legal principles of improving the economic management of corporate relations]. *Avtoref. dys. ... d-ra yuryd. nauk 12.00.04.* 32. [in Ukrainian].
2. Miahkyi, A.V. (2017). Korporatyvne upravlinnia za zakonodavstvom Ukrainy. [Corporate governance according to the legislation of Ukraine]. *Avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk 12.00.04.* 20. [in Ukrainian].
3. Kerivni pryntsyipy OIECP shchodo korporatyvnoho vriaduvannia na pidpriemstvakh derzhavnoi formy vlasnosti, Redaktsiia 2015 roku. (2019). [OECD Guidelines on Corporate Governance at State-Owned Enterprises, 2015 Edition]. *OECD Publishing*. Retrieved from: <https://doi.org/10.1787/9789264312906-uk> [in Ukrainian].
4. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vdoskonalennia korporatyvnoho upravlinnia yurydychnykh osib, aktsionerom (zasnovnykom, uchasnykom) yakykh ye derzhava. (2021, July 6). [On making changes to some legislative acts of Ukraine regarding the improvement of corporate governance of legal entities whose shareholder (founder, participant) is the state]. *Proekt Zakonu № 5593-d*. Retrieved from: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72440 [in Ukrainian].
5. Hospodarskyi protsesualnyi kodeks Ukrainy. (1991, November 6). [Economic Procedural Code of Ukraine]. *Zakon Ukrainy № 1798-XII*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text> [in Ukrainian].
6. Tsyvilnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy. (2004, March 18). [Civil Procedure Code of Ukraine]. *Zakon Ukrainy №1618-IV*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> [in Ukrainian].
7. Pro upravlinnia ob'ekty derzhavnoi vlasnosti. (2006, September 21). [On the management of state-owned objects]. *Zakon Ukrainy № 185-V*. Retrieved from: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/185-16/> [in Ukrainian].
8. Pro aktsionerni tovarystva. (2022, July 27). [On joint stock companies]. *Zakon Ukrainy № 2465-IX*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#n1985> [in Ukrainian].
9. Pro Kabinet Ministriv Ukrainy. (2014, February 27). [On the Cabinet of Ministers of Ukraine]. *Zakon Ukrainy № 794-VII*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text> [in Ukrainian].
10. Pro zabezpechennia masshtabnoi ekspansii eksportu tovariv (robit, posluh) ukrainskoho pokhodzhennia shliakhom strakhuvannia, harantuvannia ta zdeshevlennia kredyтуvannia eksportu. (2022, March 24). [On ensuring the large-scale expansion of the export of goods (works, services) of Ukrainian origin by means of insurance, guarantees and cheaper export crediting]. *Zakon Ukrainy № 2154-IX*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2154-20#Text> [in Ukrainian].
11. Pro osoblyvosti utvorennia aktsionernoho tovarystva zaliznychnoho transportu zahalnoho korystuvannia. (2012, February 23). [On the peculiarities of the formation of a joint-stock company of public railway transport]. *Zakon Ukrainy № 4442-VI*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4442-17#Text> [in Ukrainian].
12. Pro tovarystva z obmezhenoiu ta dodatkovoiu vidpovidalnistiu. (2018, February 6). [On limited and additional liability companies]. *Zakon Ukrainy № 2275-VIII*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text> [in Ukrainian].
13. Kharytonov, Ye.O. (2023). Fidutsiami oboviazky uchasnykiv korporatyvnykh vidnosyn v pravi YeS ta zakonodavstvi derzhav-chleniv YeS. [Fiduciary duties of participants in corporate relations in EU law and legislation of EU member states]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal. №10.* 731-734. Retrieved from: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-10/177> [in Ukrainian].
14. Rohach, L. (2021, May 25). Deiaki pytannia vyrishennia pravovykh problem u sporakh shchodo vidpovidalnosti poviazanykh z bankom osib za shkodu, zavdanu banku. [Some issues of solving legal problems in disputes regarding the liability of persons connected with the bank for damage caused to the bank]. *Pilotne rishennia VP VS sprava № 910/11027/18*. Retrieved from: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/prezent_rogach_bank_spori.pdf [in Ukrainian].
15. Biletskyi, V.S. (Ed.). (2004). Mala hirnycha entsyklopediia u 3 t. [Small mining encyclopedia in 3 volumes.]. (T. 1. A--K.). 640. [in Ukrainian].
16. Orhanizatsiia promyslovoho vyrobnytstva. Oblik, analiz ta planuvannia na promyslovomu pidpriemstvi. Terminy ta vyznachennia. [Organization of industrial production. Accounting, analysis and planning at an industrial enterprise. Terms and definitions]. (1995). DSTU 2962-94. Derzhstandart Ukrainy. 52. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 9.11.2023